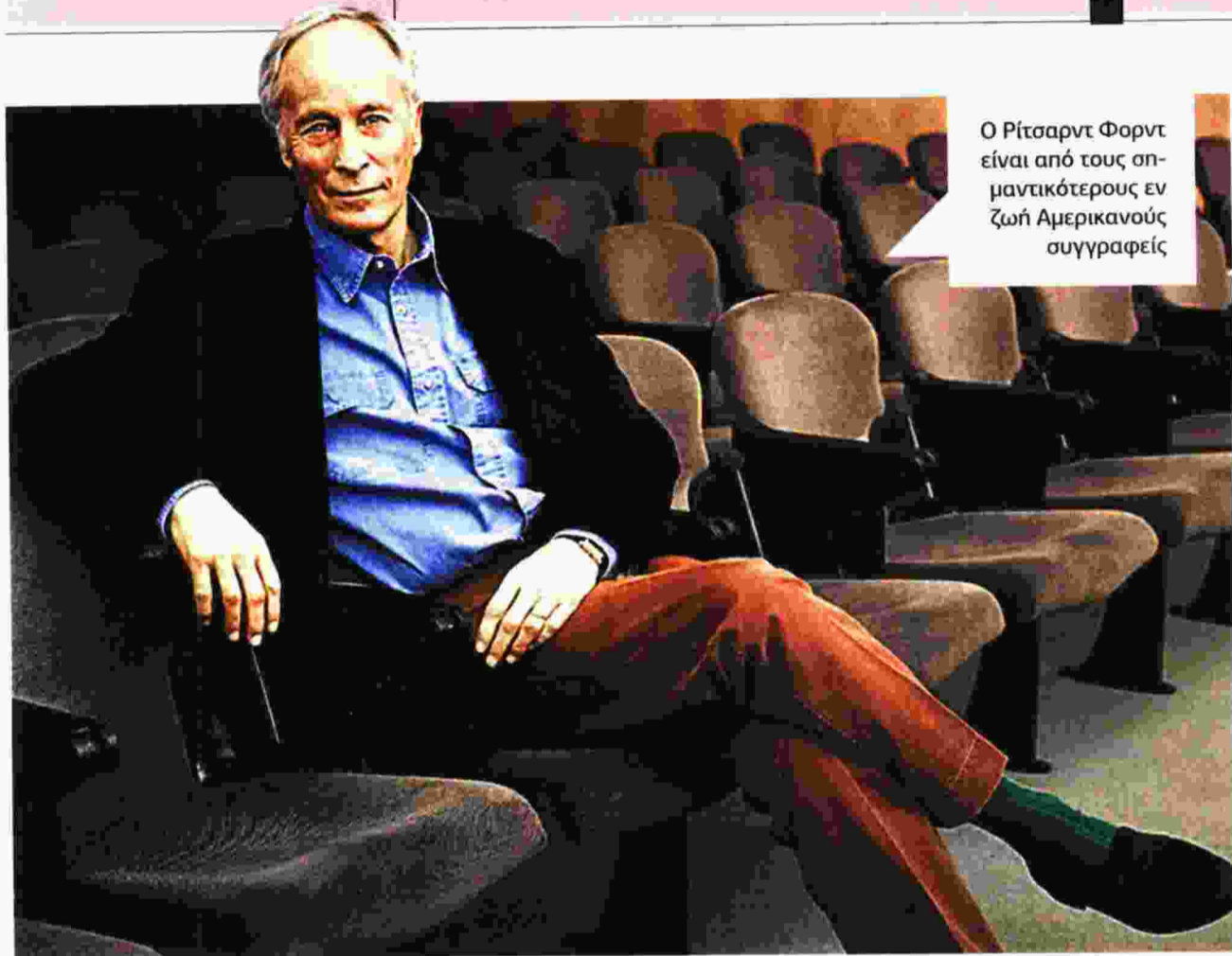

Πολιτισμός

Ο Ρίτσαρντ Φορντ είναι από τους σημαντικότερους εν ζωή Αμερικανούς συγγραφείς

«Το χιούμορ βγάζει τον αναγνώστη από την ισορροπία του»

● **Ο Ντόναλντ Τραμπ θα μπορούσε να είναι ένας ενδιαφέρων χαρακτήρας για βιβλίο;**
Ο Τραμπ θα μπορούσε να είναι μόνο ένας κωμικός χαρακτήρας και μάλιστα καθόλου ενδιαφέρων. Είναι ένας βλάκας.

● **Αν και κυρίως το δραματικό στοιχείο κερδίζει στα βιβλία σας, πάντα υποψώσκει και το κωμικό στοιχείο. Πώς το καταφέρνετε αυτό;**

Με το να πιστεύω πως αν δεν υπάρχει το αστείο, δεν υπάρχει και το σοβαρό. Το χιούμορ βγάζει τον αναγνώστη από την ισο-

ροπία του. Είναι κάτι σαν στρατηγική. Δεν λέω ότι ο Βασιλιάς Ληρ είναι εγγενώς κωμικός.

● **Πότε θα πείτε «τέλος, δεν γράφω άλλο»;**

Κατ' αρχάς υπάρχει τέλος. Πάντα δοκιμάζω τον αέρα τριγύρω μου για να δω αν είμαι εντάξει. Και αν δω πως κάτι έχει αλλάξει σε σχέση με το παρελθόν, τότε να είστε σίγουρος θα το καταλάβω. Θέλω την απόφαση να την πάρω εγώ, όχι γιατί με βρήκαν πεθαμένο στο γραφείο μου ή διότι έγινα χειρότερος συγγραφέας.

«Ο Τραμπ είναι κωμικός και βλάκας»

Ο διάσημος Αμερικανός συγγραφέας Ρίτσαρντ Φορντ μιλάει για τον πρόεδρο των ΗΠΑ, τα βιβλία του και το παρελθόν του

Συνέντευξη στον
ΔΙΟΝΥΣΗ ΜΑΡΙΝΟ

Ο Φορντ, ο Πίντσον, ο Ντε Λίλο. Οι ΗΠΑ όπως θα έπρεπε να είναι. Η «Αγία τριάδα» των εν ζωή Αμερικανών συγγραφέων (μαζί με τον Ροθ, που αποφάσισε να σταματήσει το γράψιμο) είναι ό,τι καλύτερο βγάζει η υπερδύναμη. Δεν είναι ο Τραμπ και η μαζική κουλτούρα, αλλά η ισχύς των λέξεων, η κίνηση των ιδεών.

Πρόσφατα, ο Ρίτσαρντ Φορντ επισκέφθηκε την Αθήνα με την ευκαιρία της καθιερωμένης διάλεξης της έδρας Κίμπον Φρίαρ, που διοργανώνει κάθε χρόνο το Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος. Η φετινή διάλεξη με θέμα το απομνημόνευμα ως λογοτεχνικό είδος πραγματοποιήθηκε φέτος στο Μέγαρο Μουσικής, σε συνεργασία του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος με τις εκδόσεις Πατάκη. Ο Ρίτσαρντ δέχθηκε να μιλήσει στην «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ του Τύπου» για λογοτεχνία και πολιτική. Η μήπως δεν υπάρχει διαχωρισμός:

● **Κύριε Φορντ, πηγαίνοντας πίσω στα χρόνια του «βρόμικου ρεαλισμού», τι έκανε εσάς, τον Γουλιφ, τον Κάρβερ κ.ά. να είστε τόσο διαφορετικοί;**

Δεν ήμασταν διαφορετικοί στην πραγματικότητα. Τουλάχιστον όχι σε σχέση με άλλους συγγραφείς που ήρθαν πριν από εμάς (Ο' Κόννορ, Αντερσον, Ο' Χάρα, Μάνσφιλντ, Τσέχοφ). Τουλάχιστον, δεν πιστεύαμε πως ήμασταν διαφορετικοί. Προσπαθούμε να είμαστε καλοί συγγραφείς. Αυτό που αποκαλείται «βρόμικος ρεαλισμός», αλήθεια, ποιος θα το περίμενε πως αυτή η χαζή έκφραση θα ήταν ακόμη γνωστή, ήταν ένα διαφημιστικό τρικ του περιοδικού «Granta» και του διευθυντή του, Μπιλ Μπιούφορντ, για να πουλήσει περισσότερα αντίτυπα. Εμείς, πάντως, γελούσαμε.

● **Γράφετε διηγήματα, αλλά και πολυσέλιδα μυθιστορήματα. Ο τρόπος που δουλεύετε είναι παρόμοιος;**

Ναι, είναι ο ίδιος βασικά. Γράφω μια πρόταση, επιλέγω μια λέξη και βλέπω το αποτέλεσμα. Η μια εκδοχή περιλαμβάνει πολλές προτάσεις, λέξεις και αποτελέσματα. Όταν όμως το κάνεις, η αίσθηση είναι ίδια.

● **Είστε επαγγελματίας συγγραφέας;**

Ποτέ δεν έχω αποκαλέσει τον εαυτό μου «επαγγελματία». Ο «επαγγελματίας» συνεπάγεται ένα καθιερωμένο σύνολο δεξιοτήτων και μια ακριβή πορεία προς την κατεύθυνση της επάρκειας - όλα αυτά είναι αμερόληπτα. Δεν γράφω με αυτόν τον τρόπο. Σκέφτομαι ότι το γράψιμο είναι κάτι πιο ερασιτεχνικό, πολύ υποκειμενικό, προσωπικό, διαφορετικό στα χαρακτηριστικά και τις πρακτικές του, από τον έναν συγγραφέα στον άλλον. Δεν υπάρχουν κανόνες που να μαθαίνουν ή να ακολουθείς - εκτός από το να λες «δεν πρέπει να βαρεθώ».

● **Ο Φρανκ Μπάσκομπ, ο εμβλη-**

ματικός ήρωάς σας, θα μπορούσε να είναι το ίδιο Αμερικανός και Έλληνας και Γερμανός. Πώς τον είχατε στο μυαλό σας στην αρχή;
Τον εμφάνισα στο μυθιστόρημα «The Sportswriter». Πριν από αυτό, είχα βρει κάποια κομμάτια του. Χαίρομαι που το λέτε αυτό. Κάθε συγγραφέας θέλει να φτιάξει έναν ήρωα που να ξεπερνά τα όρια της χώρας του.

● **Επιβάλλεστε στους ήρωές σας ή τους αφήνετε ελεύθερους;**

Οχι, δεν έχουν καθόλου ελευθερία. Τους ελέγχω πλήρως. Οποιοσ συγγραφέας λέει το αντίθετο τότε ή δεν είναι έξυπνος ή δεν σας λέει την αλήθεια, ή και τα δύο. Εγώ είμαι ο συγγραφέας, έχω την εξουσία. Εγώ λέω τι θα μείνει στη σελίδα και τι όχι. Όλη η ελευθερία ανήκει σε εμένα, αλλά και ο φόγος αν κάτι δεν γράφτηκε καλά.

● **Θεωρείτε τον εαυτό σας «πολιτικό» συγγραφέα;**

Ναι, είμαι πολιτικός συγγραφέας.

Μάλλον αυτό σημαίνει ότι γερνάω. Καθώς μεγαλώνουμε συνθιζούμε να θεωρούμε τα πάντα «πολιτικά». Και καλά κάνουμε, διότι είναι.

● **Τα βραβεία και οι διακρίσεις που έχετε λάβει σας λένε κάτι; Αλλάξαν τον τρόπο που γράφετε;**
Οχι, δεν νομίζω ότι με άλλαξαν. Είμαι πεπεισμένος ότι όντας ζωντανός βλέπω τη δουλειά μου να μετεξελισσεται. Οτιδήποτε βοηθάει να μένεις ζωντανός προκαλεί ένα αποτέλεσμα. Ειδικά για τα βραβεία μπορώ να πω ότι δεν με έχουν επηρεάσει. Εκτός αν με έκαναν να αλλάξω λιγότερο από ό,τι έπρεπε να είχα κάνει από μόνος μου.

● **Γράφετε για εσάς ή για τους αναγνώστες;**

Στην ηλικία μου, γράφω κυρίως για τους αναγνώστες. Αν και πάντα εξετάζω αν αυτό που έγραψα αξίζει να διαβαστεί. Πάντως, αυτό που με ενδιαφέρει είναι να τραβήξει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.